

ДАЛЕЧИНСКО УЧЕЊЕ ИЛИ ДАЛЕКУ ОД УЧЕЊЕ

АНАЛИЗА НА ДАЛЕЧИНСКОТО УЧЕЊЕ ОД ПРВОТО
ПОЛУГОДИЕ ВО УЧЕБНАТА 2020/2021
ВО СРЕДНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

НАСЛОВ:

Далечинско учење или далеку од учење
Анализа на далечинското учење од првото полугодие
во учебната 2020/2021 во средното образование

АВТОРИ:

Иван Јованов
Илија Станковски

ИЗДАВАЧИ:

Фондација Конрад Аденауер во Република Северна Македонија
Здружение Лидери за едукација, активизам и развој

ДИЗАЈН:

Кирил Пајмакоски

ЛЕКТУРА

Љупка Боцевска

СОДРЖИНА

ВОВЕД	3
МЕТОДОЛОГИЈА	3
КЛУЧНИ НАОДИ	5
ДЕЛ 1 НАЧИНИ НА ОДВИВАЊЕ НА НАСТАВАТА ЗА ВРЕМЕ НА ДАЛЕЧИНСКОТО УЧЕЊЕ	7
ДЕЛ 2 УСЛОВИ И ВЕШТИНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА НАСТАВАТА	15
ДЕЛ 3 УЛОГАТА НА ИНСТИТУЦИИТЕ, МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА И СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА ВО РЕАЛИЗИРАЊЕ НА ДАЛЕЧИНСКОТО УЧЕЊЕ	21
ДЕЛ 4 УЧЕНИЧКО УЧЕСТВО И ВОНУЧИЛИШНИ АКТИВНОСТИ ВО УСЛОВИ НА ДАЛЕЧИНСКО УЧЕЊЕ	26
ДЕЛ 5 ПРЕПОРАКИ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА НАСТАВАТА, НО И ЗА ДИГИТАЛИЗАЦИЈА НА РЕДОВНИОТ ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС	32

Кризата која беше поттикната од вирусот КОВИД-19 неминовно имаше свои влијанија и врз средното образование во Северна Македонија, посебно во начинот на одвивање на наставата. Наместо редовна настава, речиси целото последно тримесечје од учебната 2019/2020 година се одвиваше преку т.н. настава со далечинско учење. Дополнително, новата учебна 2020/2021 година исто така започна со моделот на настава на далечина.

Но колку овој модел на образование е на линија со правото на образование дефинирано во Универзалната декларација за човековите права на Обединетите нации, со начелата на квалитетно и инклузивно образование и со законската одредба за бесплатно средно образование за секој ученик?

Правото на образование е универзално право на секое дете, па затоа, како во редовниот образовен процес, така и во сите други модели на настава, мора да се земе предвид и да се гарантира дека новиот модел ќе биде еднакво приспособен и достапен за секој ученик. Тоа значи дека при креирањето на истиот треба да се земат предвид условите (технички и социјални), можностите и потребите на ученикот, како и ризикот од продлабочување на социјалниот јаз помеѓу учениците, а особено да се внимава на состојбите во кои се наоѓаат децата и младите од социјално загрозувани категории и со помалку можности.

Важно е да се напомене дека, согласно Законот за средно образование, на секој ученик мора да му се обезбеди бесплатно средно образование во средните училишта. Ова значи дека при промената на образовниот модел или воведувањето на нов модел, како моделот на далечинско учење, треба да се гарантира начелото на бесплатно образование, односно дека учениците нема да подлежат на финансиски трошоци.

Здружението Лидери за едукација, активизам и развој и Фондацијата Конрад Аденауер веќе 5 години заедно работат на теми поврзани со средното образование, како што се ученичко учество и дигитализација во образованието. Новонастанатото далечинско учење побуди посебен интерес за истражување од аспект на негова успешност, ефективност и предизвици во неговото имплементирање. Па така, во месец јули 2020 година беше објавено првото истражување за предизвиците од спроведувањето на далечинското учење во последното тримесечје од учебната 2019/2020 година. Ова истражување претставува продолжение на истото со фокус на првото полугодие од учебната 2020/2021 година.

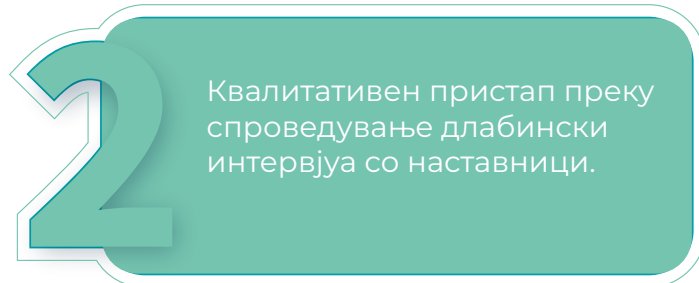
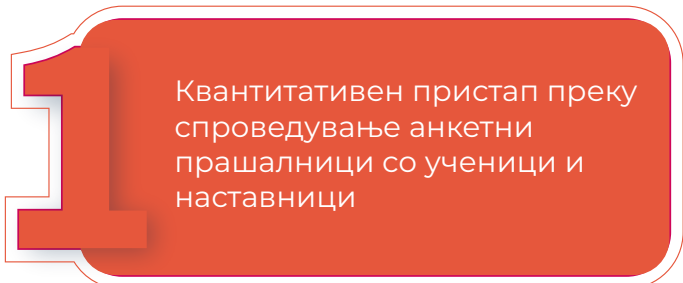
Имајќи ја предвид ситуацијата со КОВИД-19 и можните сценарија за продолжување на далечинската настава и во второто полугодие, со ова истражување сакаме да дадеме свој придонес пред сè кон подобрување на искористеноста на дигиталните алатки како дополнување на редовниот образовен процес и подобрување на практиките за далечинско учење во услови на спреченост на редовната настава.

Следствено на ова, целите на истражувањето се:

- 1 Да се идентификуваат начините и фреквенцијата на одвивање на далечинското учење во првото полугодие од учебната 2020/2021
- 2 Да се идентификуваат најдобрите практики и предизвици во спроведувањето на далечинското учење
- 3 Да се генерираат препораки за подобрување на далечинското учење во редовната настава

МЕТОДОЛОГИЈА

Методологијата се базираше со користење на два пристапа, и тоа:

Преку квантитативниот пристап од вкупниот број средношколци во земјава кој изнесува 68 334 беше дизајниран примерок според застапеност на средношколци во сите осум статистички региони во Република Северна Македонија. Вкупниот број на испитаници кој беше избран по случаен пат се очекуваше да биде $N=595$ со ниво на доверливост од 95% и интервал на доверливост 5. Со анкетниот прашалник се опфатија 763 испитаници, од кои 357 (46,7%) беа машки, 406 (53,3%) беа женски.

Преку квантитативниот пристап од вкупниот број наставници во средно образование во Северна Македонија кој изнесува 7 345 беше дизајниран примерок според застапеност на наставници во сите осум статистички региони. Вкупниот број на испитаници кој беше избран по случаен пат се очекуваше да биде $N=365$ со ниво на доверливост од 95% и интервал на доверливост 5. Со анкетниот прашалник се опфатија 390 испитаници, од кои 110 (28,2%) беа машки, 280 (71,8%) беа женски.

Преку квалитативниот пристап беа спроведени 20 длабински интервјуа на репрезентативен примерок со 20 наставници од сите статистички региони од земјата. Анкетните прашалници и длабинските интервјуа беа спроведувани во периодот од 25 декември 2020 година до 15 јануари 2021 година.

КЛУЧНИ НАОДИ

Доминантен начин на одржување на далечинската настава се онлајн часовите со користење на Мајкрософт тимс платформата (67%), но и Националната платформа (9%). Значителен процент сè уште претставува и испраќањето на задачи и презентации со 22%, додека мал процент (2%) отпаѓа на користење на други платформи.

» 67% ОД НАСТАВАТА СЕ ОДВИВАЛА ПРЕКУ МАЈКРОСОФТ ТИМС

Националната платформа била многу малку користена за одржување часови. Клучно во овој период е тоа што МОН започна со изработка на новата Национална платформа за далечинско учење преку која требаше да биде овозможено целиот образовен процес да се спроведува преку истата.

» САМО 9% ОД НАСТАВНИЦИТЕ ЈА КОРИСТЕЛЕ НАЦИОНАЛНАТА ПЛАТФОРМА ЗА ОДРЖУВАЊЕ НА ЧАСОВИ

Задоволство од далечинската настава кај учениците во однос на минатата година е намален. Во ова полугодие исто така е зголемена бројката на крајно незадоволните (од 11% на 13.6%), но и намалена бројката на крајно задоволните (од 16% на 10.1%).

» САМО 35,9% ОД УЧЕНИЦИТЕ ЈА ОЦЕНИЛЕ ДАЛЕЧИНСКАТА НАСТАВА КАКО ОДЛИЧНА ИЛИ МНОГУ ДОБРА

Наставниците сметаат дека начинот на кој програмите биле скратени бил направен набрзина и со задоцнување, односно на крајот на месец септември пред самиот почеток на учебната година, што оставило малку простор за нивно приспособување, а не се задоволни ни од начинот на кој тоа било изведено

”
Наставните програми ги скратија, ама чекавме долго време да ги скратат. Тие дадоа препорака за наставните теми, но немаше воопшто скратување на наставни единици. На пример, ако претходно темата била 8 часа, со кротењето стоеше да биде 6 часа.

– наставник, 35 години.

Наставниците во најголема мера се соочиле со технички и просторни предизвици за изведувањето на наставата. Имено, не секој наставник имал на располагање компјутер од страна на училиштата ниту пак сите училишта имале стабилен интернет.

» 62% ОД НАСТАВНИЦИТЕ ЈА ИЗВЕДУВАЛЕ НАСТАВАТА ОД СВОЈОТ ДОМ СО СОПСТВЕН КОМПЈУТЕР

Од друга страна, компетенциите на наставниците за спроведување на настава на далечина се подобриле според учениците.

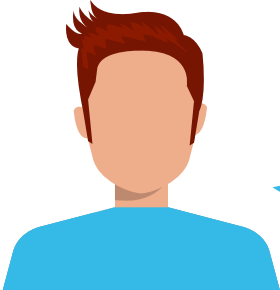
» 51% ОД УЧЕНИЦИТЕ СМЕААТ ДЕКА НАСТАВНИЦИТЕ ГИ ПОДОБРИЛЕ СВОИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ

Достапноста до технологија и уреди е предизвик и за самите ученици. Земајќи предвид дека образованието треба да биде достапно за сите подеднакво, не сите ученици имале пристап до стабилна интернет конекција и уред за следење.

- » 4% ОД УЧЕНИЦИТЕ НЕМАЛЕ УРЕД ЗА СЛЕДЕЊЕ НА НАСТАВАТА
- » 21% ОД УЧЕНИЦИТЕ НЕМАЛЕ СТАБИЛНА ИНТЕРНЕТ КОНЕКЦИЈА

Спроведувањето на онлајн часовите не било до крај безбедно. Кај 20% од учениците се има случувано лица кои не се дел од класовите да се уклучат и да бидат дел од други часови, додека 22% од учениците исто така се чувствуваат небезбедни за време на далечинската настава и часовите

»20% ОД УЧЕНИЦИТЕ ИЗЈАВИЈА ДЕКА ДРУГ УЧЕНИК СЕ ВКЛУЧИЛ НА НИВНИОТ ЧАС
»22% ОД УЧЕНИЦИТЕ СЕ ЧУВСТВУВААТ НЕБЕЗБЕДНИ

”

Не сум сигурен, но кога се вклучуваат камерите, од другата страна некои можат да фотографират и потоа да не исмејуваат во свои приватни групи. Професорите често не бараат камери, но сепак може да се злоупотреби.

– ученик, 11 - година

”

Наставата на далечина се спроведува според дефиниран распоред на часови кој строго се почитува. Ова е позитивно, ако се спореди со минатата година. Дополнително, комуникацијата и координацијата во училиштата била донекаде подобрена, но сè уште фали поголема структура.

”

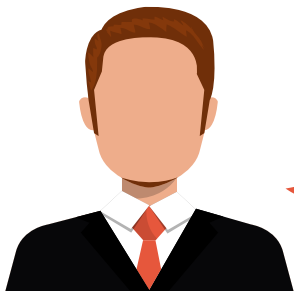
Претходната година, пролетта беше навистина неорганизирано, но сега сме организирани и целосно се почитува распоредот.

– наставник, 59 години.

”

Евалуацијата и фидбекот се сè уште слаба точка во средното образование. Речиси и да нема училишта кои спроведуваат структурирана евалуација, а постои голема бројка на ученици од кои никогаш не било побарано мислење.

»30% ОД УЧЕНИЦИТЕ НИКОГАШ НЕ БИЛЕ ПРАШАНИ ЗА ТЕКОТ НА ДАЛЕЧИНСКАТА НАСТАВА.

”

Мислам дека е потребна поголема координација, за тоа со кои проблеми се соочуваме, кој од учениците се вклучуваат, која е причината, какви услови имаат тие итн.

– наставник, 35 години.

”

Демократијата и ученичкото организирање и во текот на далечинската настава не биле целосно спроведени. Сè уште постојат класови без избрани раководства, а постојат сериозни недемократски тенденции при изборот на раководствата на класовите.

»ВО 12% ОД СЛУЧАИТЕ НЕ БИЛЕ ИЗБРАНИ РАКОВОДСТВА НА КЛАСОВИТЕ.
»ВО 24% ОД СЛУЧАИТЕ РАКОВОДСТВОТА НЕ БИЛЕ ИЗБРАНИ НА ДОКРАЈ ДЕМОКРАТСКИ НАЧИН.

Незапознаеноста на учениците е главна одлика за ученичкото организирање. Во оваа насока најголем дел од ученици не знаат/или не се запознаени со работата на ученичката заедница во своите училишта.

»50% ОД УЧЕНИЦИТЕ НЕ СЕ ЗАПОЗНАЕНИ СО РАБОТАТА НА УЧЕНИЧКАТА ЗАЕДНИЦА.

Вон-наставните активности биле оскудни и малку, а за тоа сведочи и високиот процент на учениците кои не се вклучиле во ниту една активност надвор од редовната настава.

»66% ОД УЧЕНИЦИТЕ НЕ СЕ ВКЛУЧИЛЕ ВО НИТУ ЕДНА ВОН-НАСТАВНА АКТИВНОСТ.

ДЕЛ 1

НАЧИНИ НА ОДВИВАЊЕ НА
НАСТАВАТА ЗА ВРЕМЕ НА
ДАЛЕЧИНСКОТО УЧЕЊЕ

КВАЛИТЕТОТ НА НАСТАВАТА БИЛ ЗНАЧИТЕЛНО ПОДОБРЕН, НО НАЦИОНАЛНАТА ПЛАТФОРМА БИЛА МАЛКУ ИСКОРИСТЕНА

Министерството за образование и наука на 18.08.2020 донесе одлука дека почетокот на учебната година ќе започне со далечинско учење, додека на 28.08.2020 Владата донесе одлука учебната година да започне на 1 октомври. Клучно во овој период е тоа што МОН започна со изработка на новата Национална платформа за далечинско учење преку која требаше да биде овозможено целиот образовен процес да се спроведува преку истата.

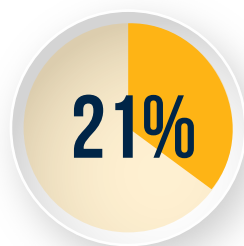
КАКО СЕ ОДВИВАШЕ НАСТАВАТА ЗА ВРЕМЕ НА ДАЛЕЧИНСКОТО УЧЕЊЕ? (МОЖНИ БЕА ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ) Графикон 1

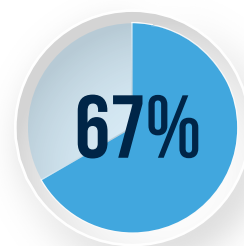
Со користење на други дигитални платформи (Гугл класрум, Едмодо и сл.)

Со одржување на онлајн предавања преку Националната платформа

Со испраќање задачи и презентации преку е-пошта

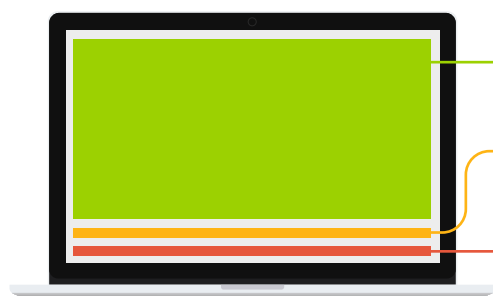
Со одржување на онлајн часови преку Мајкрософт тимс

2019/2020 61% од наставата се одвивала преку испраќање задачи и презентации

2020/2021 67% од наставата се одвивала преку Микрософт Тимс

За разлика од последното тримесечие од учебната 2019/2020 каде што доминантен начин на одржување на настава било испраќање на задачи и презентации (61%), оваа учебна година најдоминантен начин се онлајн часовите користејќи ја Мајкрософт Тимс (Microsoft Teams) платформата (67%), но и Националната платформа (9%). Значителен процент сè уште претставува и испраќањето на задачи и презентации со 22%, додека мал процент (2%) отпаѓа на користење на други платформи.

КОЈА АЛАТКА ЗА ДАЛЕЧИНСКО УЧЕЊЕ НАЈЧЕСТО СЕ КОРИСТЕШЕ? Графикон 2

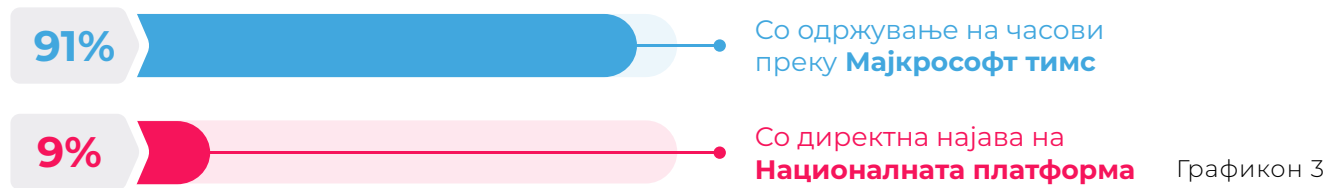
92% со одржување на онлајн часови преку **Мајкрософт тимс**

4% со одржување на онлајн часови преку **Националната платформа**

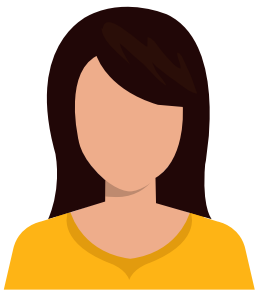
4% со испраќање на задачи и презентации на **е-пошта**

¹ Соопштение од одржувањето на 82 седница на Владата, достапна на следниот линк - <https://vlada.mk/node/22295>

ПРЕКУ КОЈА ПЛАТФОРМА НАЈЧЕСТО ГИ ЗАКАЖУВАТЕ И СЕ НАЈАВУВАТЕ ЗА ОДРЖУВАЊЕ НА ОНЛАЈН ЧАСОВИТЕ?

Од графиконите 3 и 4, интересно е да се забележи дека одговорите на учениците и наставниците целосно со совпаѓаат во однос на користењето на Микрософт Тимс и Националната платформа. Имено, иако целосно развиена пред почетокот на годината, Националната платформа не била многу користена од страна на наставниците и учениците. Причините за тоа е нејзината нефункционалност, односно зачестените технички проблеми.

”

Се обидовме со Националната платформа и некако тешко оди. Многу е добра и многу ѝ се радував бидејќи нуди широк спектар на работи за користење. Но, после тестирањето никој не успеа да се вклучи... имаше технички проблеми и кочеше.

– наставничка, 46 години.

“

Користењето на останатите алатки во голема мера зависело од иницијативноста и стилот на самите наставници. Па така како алатки кои се користеле беа споменати Гугл класрум (Google Classroom), Падлет (Padlet), Кахут (Kahoot), Гугл џамборд (Google Jamboard), Квизлет (Quizlet) и Квиз мејкер (Quiz Maker). Наставниците користат и алатки за креирање на презентации за часовите, како што се Микрософт Павер поинт (Microsoft Power point), Канва (Canva) и Прези (Prezi), како и алатки за брза комуникација, вклучувајќи Вибер, Месинџер, е-пошта и Скајп.

УЧЕНИЦИТЕ И НАСТАВНИЦИТЕ СЕ УШТЕ ТРОШАТ ПОВЕЌЕ ВРЕМЕ ЗА ОБВРСКИТЕ ПОВРЗАНИ СО ДАЛЕЧНСКОТО УЧЕЊЕ

И покрај фактот што се извршува (најчесто) од дома, 55% од учениците сметаат дека нивните обврски поврзани со училиштето се имаат зголемено. Од друга страна, оваа ситуација кај наставниците е поекстремна, каде што 87% од испитаниците наведоа дека при ваквиот модел на настава, нивните работни обврски се зголемиле. И во двата случаи е забележано зголемување на обврските во однос на минатото тримесечје, и тоа за 13% кај наставниците и 4% за 13% кај наставниците и 4%

2019/2020

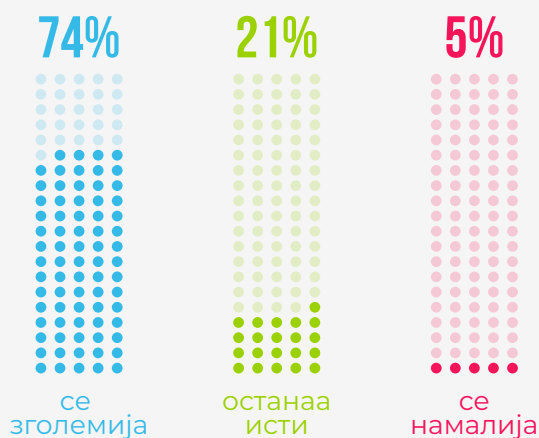
ЗА ВРЕМЕ НА ДАЛЕЧНСКОТО УЧЕЊЕ
ВАШИТЕ ОБВРСКИ КАКО УЧЕНИК/-ЧКА
(ПРЕДАВАЊА, УЧЕЊЕ И ДОМАШНИ)

20% се намалија
29% останала исти
51% се зголемија

Графикон 4

ЗА ВРЕМЕ НА ДАЛЕЧНСКОТО УЧЕЊЕ
ВАШИТЕ ОБВРСКИ КАКО НАСТАВНИК:

Графикон 6

2020/2021

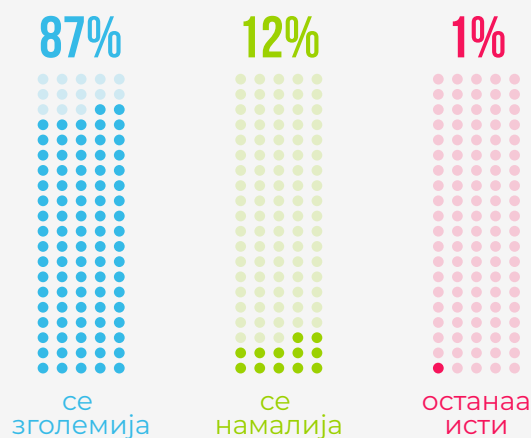
ЗА ВРЕМЕ НА ДАЛЕЧНСКОТО УЧЕЊЕ
ВАШИТЕ ОБВРСКИ КАКО УЧЕНИК/-ЧКА
(ПРЕДАВАЊА, УЧЕЊЕ И ДОМАШНИ)

14% се намалија
31% останала исти
55% се зголемија

Графикон 5

ЗА ВРЕМЕ НА ДАЛЕЧНСКОТО УЧЕЊЕ
ВАШИТЕ ОБВРСКИ КАКО НАСТАВНИК:

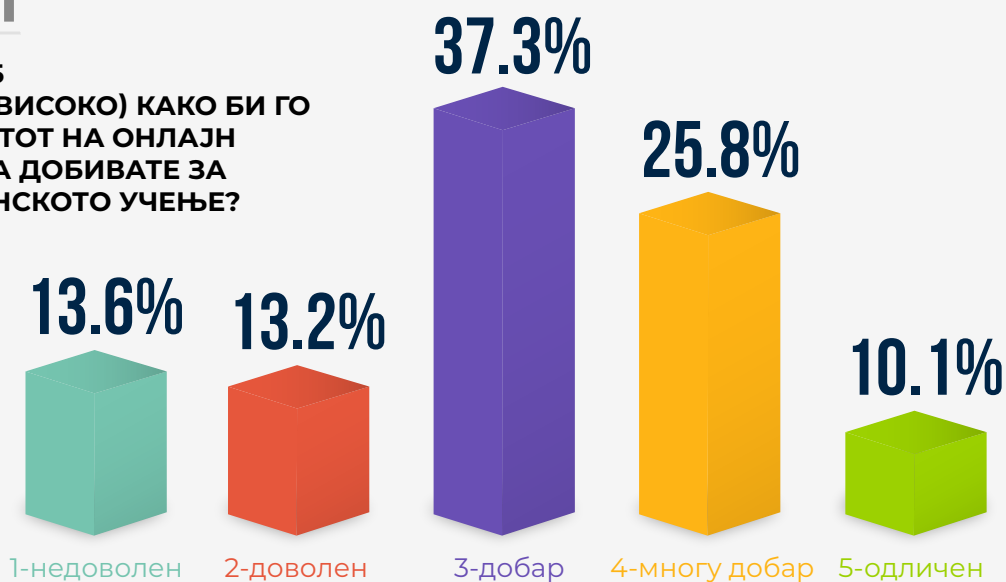
Графикон 7

КВАЛИТЕТ СО 3+ ИЛИ 4-?

Интересно е да се набљудува тоа што учениците како и минатото тримесечје наставата ја оценуваат со 3 (37.3%), што претставува зголемување за 10%. Во ова полугодие исто така е зголемена бројката на крајно незадоволните (од 11% на 13.6%) но и намалена бројката на крајно задоволните (од 16% на 10.1%).

2020/2021

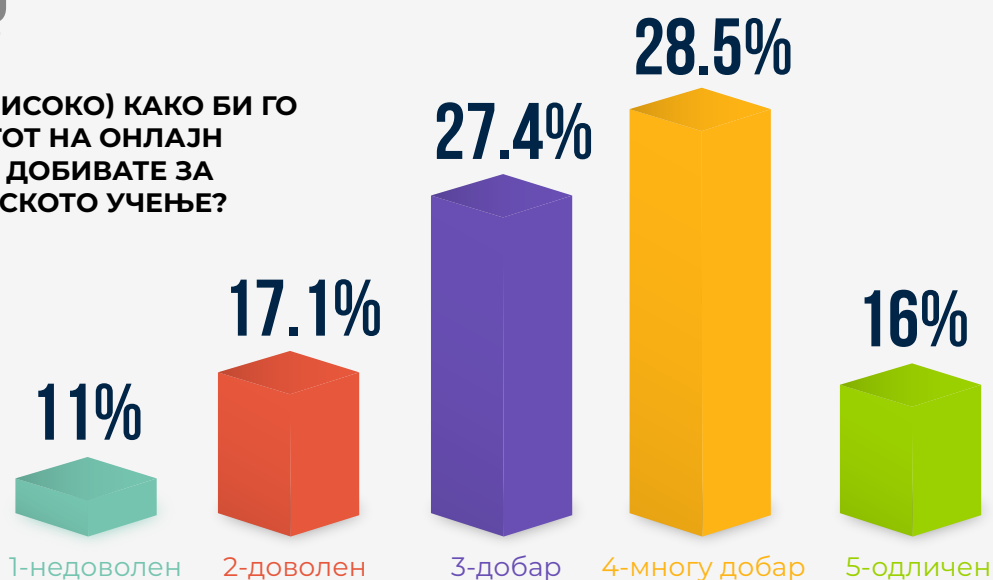
НА СКАЛА ОД 1 ДО 5
(1 НАЈНИСКО, 5 НАЈВИСОКО) КАКО БИ ГО
ОЦЕНИЛЕ КВАЛИТЕТОТ НА ОНЛАЈН
НАСТАВАТА КОЈА ЈА ДОБИВАТЕ ЗА
ВРЕМЕ НА ДАЛЕЧНСКОТО УЧЕЊЕ?

Графикон 8

2019/2020

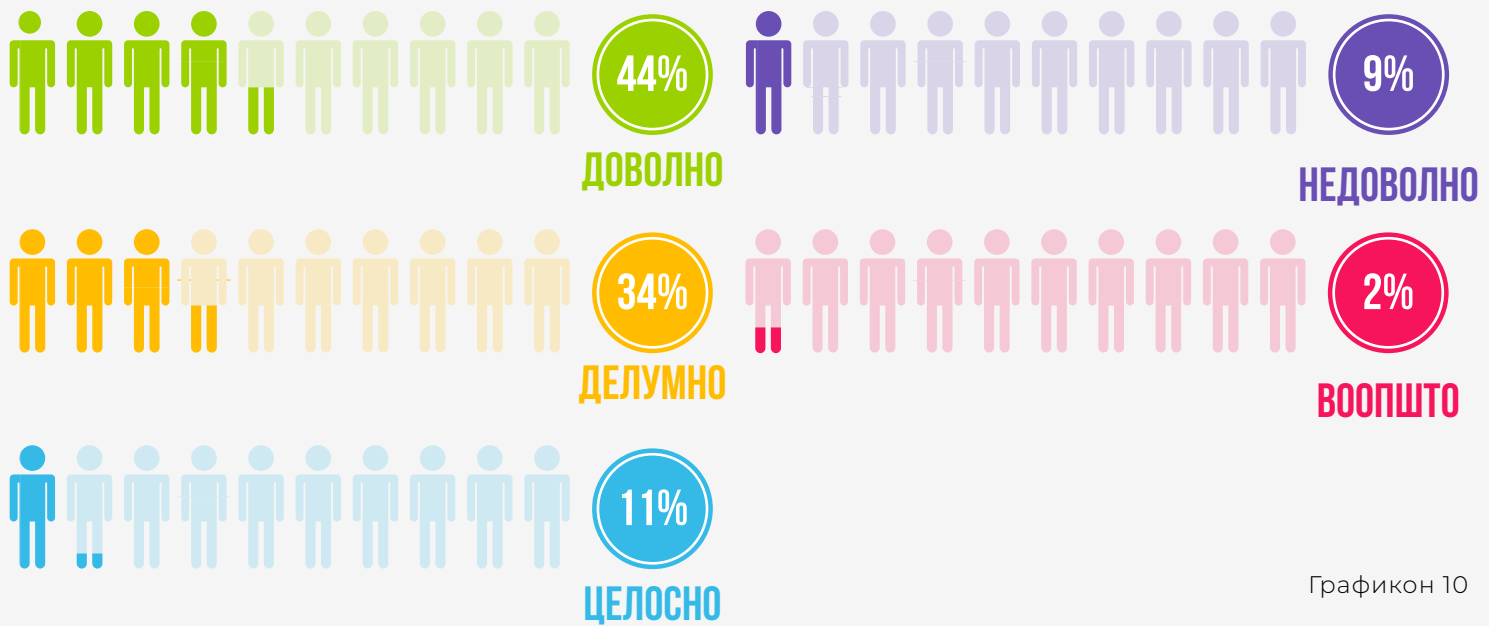
НА СКАЛА ОД 1 ДО 5
(1 НАЈНИСКО, 5 НАЈВИСОКО) КАКО БИ ГО
ОЦЕНИЛЕ КВАЛИТЕТОТ НА ОНЛАЈН
НАСТАВАТА КОЈА ЈА ДОБИВАТЕ ЗА
ВРЕМЕ НА ДАЛЕЧНСКОТО УЧЕЊЕ?

Графикон 9

Соодветноста на комуникацијата и пренесување на материјалот и во оваа учебна година е загрижувачка. Всушност, можеме да забележиме дека според наставниците, 45% одговориле дека ваквиот начин делумно, малку или воопшто не одговора.

ВО КОЛКАВА МЕРА СМЕТАТЕ ДЕКА ВАКВИОТ НАЧИН НА КОМУНИКАЦИЈА И ПРЕНОС НА МАТЕРИЈАЛОТ ОДГОВАРА НА НАЧИНОТ И СТИЛОТ НА УЧЕЊЕ НА УЧЕНИЦИТЕ?

Графикон 10

Тука во голема мера игра улога начинот на кој им е пренесен материјалот, имајќи ги предвид скратените часови на 35 минути и пренатрупаноста со испратени материјали и задачи. Исто така влијае и социјалниот момент и неможноста да бидат физички присутни во училиште, што влијае врз нив како млади луѓе.

”

Мислам дека и часовите од 35 минути се прекратки за да може материјалот да се сработи. Им се даваат готови материјали, а не самите да истражуваат.

– наставник, 35 години

“

Дополнително, причините за ова незадоволство и соодветноста може да се побараат во следните два фактора.

Првиот е начинот на кој програмите биле адаптирани за наставата. Имено, за разлика од минатата учебна година, овој пат надлежните институции имаа направено обид за адаптација на наставните програми. Сепак, 13 % од наставниците велат дека не добиле инструкции за адаптирање на програмите. Два проценти од наставниците споделија дека добиле насоки за програмите од Центарот за стручно образование.

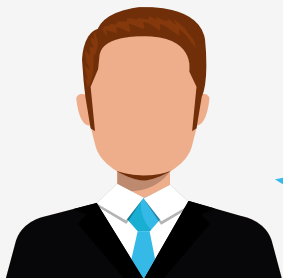
ДАЛИ И НА КОЈ НАЧИН ПРОГРАМИТЕ ЗА РАБОТА ЗА ВАШИОТ ЧАС БЕА АДАПТИРАНИ ЗА НАСТАВАТА?

Графикон 11

Начинот на кој програмите биле скратени се разликувал од предмет до предмет. За некои предмети бил само наведен бројот на часови кои треба да се одржат, за некои предмети биле скратени наставни содржини, додека за некои биле спојувани наставните содржини.

Сепак, наставниците беа сложни дека овој процес на адаптирање на наставните програми бил направен набрзина и со задоцнување, односно на крајот на месец септември пред самиот почеток на учебната година, што оставило малку простор за нивно приспособување, а не се задоволни ни од начинот на кој тоа било изведено.

Беа испратени скратени програми, но тоа не беше направено квалитетно бидејќи беа кратени лекции а не беше компресиран материјалот. Секоја чест за Центарот за средно стручно образование кои ни пратија информација за тоа како ние да го скратиме материјалот
– наставник, 42 години.

Наставните програми ги скратија, ама чекавме долго време да ги скратат. Тие дадоа препорака за наставните теми, но немаше воопшто скратување на наставни единици. На пример, ако претходно темата била 8 часа, со кратењето стоеше да биде 6 часа.
– наставник, 35 години.

Имаше кратење на теми кои според професорите не треба да бидат скратени бидејќи се од клучна важност за децата да го разберат материјалот.
- наставничка од југозападниот регион, 46 години.

Втората причина може да се бара во начинот на кој материјалот се пренесува на учениците. Во овој сегмент, забележано е значително подобрување во делот на поголема онлајн интеракција преку зголемен број на онлајн часови за пренесување на материјалот, но сепак доминантен метод на пренесување на знаењето е испраќање на задачи пред сè преку Микрософт Тимс и Националната платформа.

НА КОЈ НАЧИН ГО ПРЕНЕСУВАТЕ МАТЕРИЈАЛОТ И РАБОТНИТЕ ЗАДАЧИ ПО ВАШИОТ ПРЕДМЕТ СО УЧЕНИЦИТЕ? (МОЖНИ БЕА ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ)

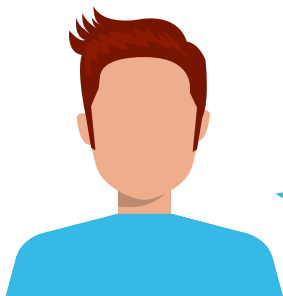
Графикон 12

Од графикон 11 може да се забележи дека сè уште постојат наставници (11%) кои далечинската настава ја изведуваат преку испраќање презентации, документи и инструкции преку е-пошта, СМС пораки и Вибер, кои секако имаат свои лимити за пренесување на знаењето. Исто така позитивен елемент иако во мал број (5%) е користењето видеа од страна на наставниците.

**КОЈ ОД ГОРЕНАВЕДЕНИТЕ НАЧИНИ НАЈЧЕСТО ГО КОРИСТИТЕ?
(МОЖЕН БЕШЕ ЕДЕН ОДГОВОР)** Графикон 13

Сите овие работи доведуваат до потешкотии кај учениците да го совладаат материјалот.

Имаме огромен притисок, кратко траење на часовите, зголемени задачи и обврски. Немаме доволно време да постигнеме за секој предмет. Тука е и неумешноста на професорите за воспоставување интеракција.
– ученик, III година.

Професорите мислат дека ние дома немаме обврски и дека само седиме над книга и не се погледнуваме во огледало, мислиме само на тоа како да стигнеме да напишеме/нацртаме/научиме, а за себе немаме време, тинејџери сме и сакаме животот да го живееме, да излегуваме и да се дружиме, секако соодветно на мерките за заштита на нашето и туѓото здравје.
– ученичка, IV година.

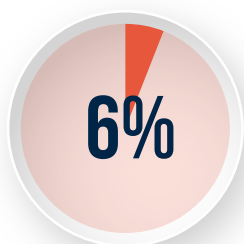
ДЕЛ 2

УСЛОВИ И ВЕШТИНИ ЗА
СПРОВЕДУВАЊЕ НА
НАСТАВАТА

ТЕХНИЧКИТЕ УСЛОВИ НАЈГОЛЕМ ПРЕДИЗВИК ПРИ СПРОВЕДУВАЊЕ НА НАСТАВАТА

Најголем дел од наставниците (62%), далечинската настава ја имаат спроведувано од својот дом со свој сопствен компјутер. Причините за ова е немањето соодветни услови (компјутер и стабилна интернет конекција) во рамки на своите училишта.

ОД КАДЕ И ВО КОИ УСЛОВИ НАЈЧЕСТО ЈА СПРОВЕДУВАВТЕ ДАЛЕЧИНСКАТА НАСТАВА? Графикон 14

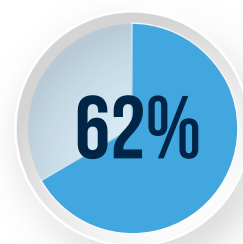
Од мојот дом со компјутер обезбеден од училиштето

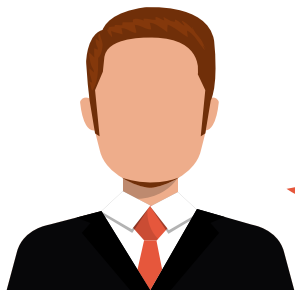
Од моето училиште со сопствен компјутер

Од моето училиште со компјутер обезбеден од училиштето

Од мојот дом со сопствен компјутер

”

Ако ме прашувате мене, би вовел веднаш 200 евра вредносен ваучер за наставници за купување на лаптоп – наставник, 42 години.

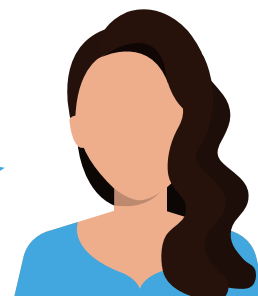
“

“

Потребна е техничка опрема. Како да се снајдеме 4 лица од моето семејство, од кои 2 лица се наставници, а 2 лица се ученици?

– наставничка, 46 години

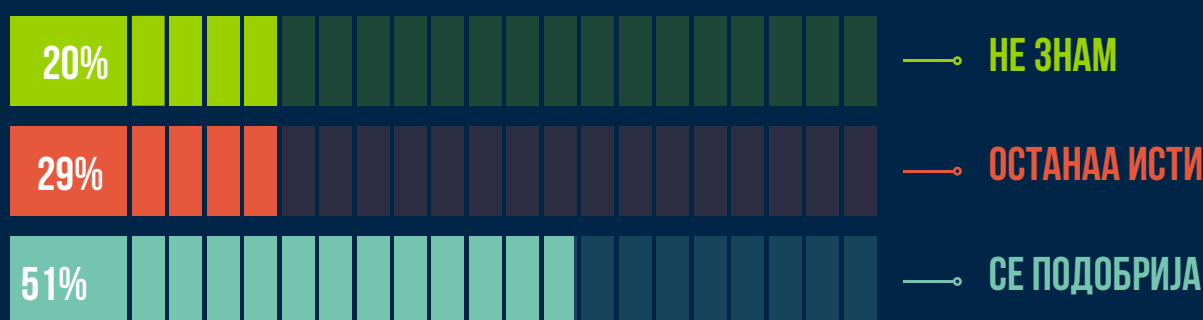
”

КОМПЕТЕНЦИИТЕ НА НАСТАВНИЦИТЕ ПОДОБРЕНИ, А ИСТО ТАКА ЗГОЛЕМЕНИ СЕ САМОИНИЦИЈАТИВНОСТА И СПОДЕЛУВАЊЕТО

Според учениците, вештините на наставниците се подобриле (51%) со спроведувањето на далечинската настава. Тоа се должи делумно и на фактот што сите наставници имаат добиено обука за користење на Националната платформа и Микрософт Тимс од страна на МОН. Дополнително биле спроведени и обуки од страна на Бирото за развој на образованието и советниците за образование за реализација на онлајн часови и оценување, но не сите наставници докрај се задоволни од пристапот на истите обуки.

ВО СПОРЕДБА СО ПОСЛЕДНОТО ТРИМЕСЕЧЈЕ ОД МИНАТАТА ГОДИНА, ВЕШТИНИТЕ НА НАСТАВНИЦИТЕ:

Графикон 15

Но сепак загрижува фактот што, слично како и минатата учебна година, ниту едно училиште самоиницијативно не инвестирало во дообучување на наставниот кадар. И последно, не сите наставници биле задоволни од квалитетот на понудените обуки од страна на надлежните институции.

”Имавме обука од советниците на БРО за текот и реализацијата на часовите, за како да се обработуваат часовите, како да оди оценувањето. Но, не беше ништо конкретно, туку само правилникот препишан, ставен на презентација и пренесен.
– наставник, 35 години.”

Недостатоците во подготовката наставниците ги надополнувале самоиницијативно. Во сите училишта опфатени со интервјуата се забележуваат практики за меѓусебно споделување на знаења и вештини, преку неформална комуникација, преку самоиницијативно организирање на обуки или размена на добри практики и методи. Дополнително, како олеснителна околност беше посочено тоа што училиштата имаат наставници по информатика кои се исто така програмери и биле од голема помош во поглед на спроведувањето на онлајн наставата.

Како позитивен пример може да се издвои училиште во Источниот регион, каде што бил спроведен проект во рамки на програмата Еразмус+ за изучување на онлајн алатки и практики за спроведување на настава на далечина.

ДОСТАПНОСТА ДО ТЕХНОЛОГИЈА И УРЕДИ Е ПРЕДИЗВИК И ЗА САМИТЕ УЧЕНИЦИ

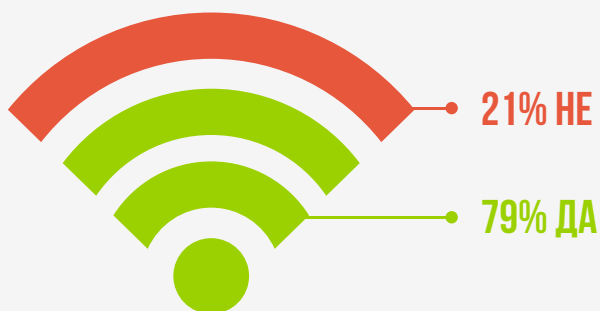
Иако во најголема мера (66%) наставниците сметаат дека учениците имаат услови за следење на настава на далечина, сепак не треба да се занемари и високиот процент од наставниците (34%) кои сметаат дека ваквиот начин на комуникација и пренос на материјата не е во целост достапен за учениците од технички аспект, односно 28% од наставниците сметаат дека е делумно достапен, 6% дека е недоволно достапен.

КОЛКУ НА УЧЕНИЦИТЕ ИМ Е ДОСТАПЕН ВАКВИОТ ВИД НА КОМУНИКАЦИЈА И ПРЕНОС НА МАТЕРИЈАЛОТ ОД ТЕХНИЧКИ АСПЕКТ, ОДНОСНО ДОСТАПНОСТ ДО КОМПЈУТЕР И ИНТЕРНЕТ?

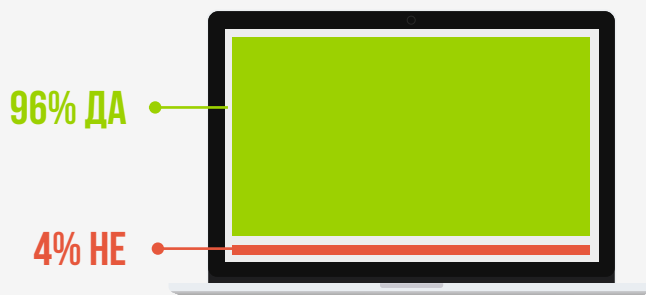

Земајќи предвид дека образованието треба да биде достапно за сите подеднакво, загрижува податокот што 21% од учениците немаат стабилна интернет конекција, а 4% немаат уред за следење на наставата.

**ДАЛИ ИМАТЕ ДОМА СТАБИЛНА
ИНТЕРНЕТ КОНЕКЦИЈА ЗА СЛЕДЕЊЕ
ОНЛАЈН НАСТАВА?**

**ДАЛИ ПОСЕДУВАТЕ КОМПЈУТЕР,
ТАБЛЕТ ИЛИ ТЕЛЕФОН ЗА СЛЕДЕЊЕ
ОНЛАЈН НАСТАВА?**

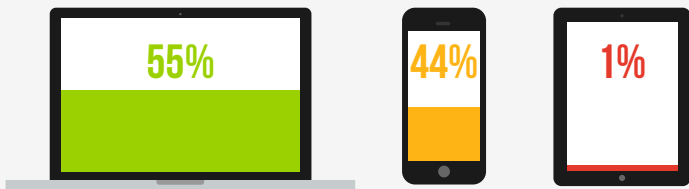

Наставата пак најчесто била следена преку **компјутер (55%)**, па потоа **телефон (44%)**, а најмалку од **таблет уред (1%)**.

Ова е позитивен тренд, за разлика од крајот на минатата година каде што мнозинството од ученици ја следеле наставата преку телефон. Но, треба да се напомене дека сè уште е висок процентот на ученици кои следат настава од телефон, кој има свои лимити, посебно во делот на интеракција со наставникот и сработување на домашните задачи.

2020/2021

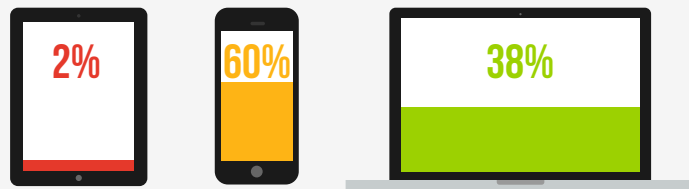
НАЈЧЕСТВО ОД КОЈ УРЕД СЛЕДИШ
ОНЛАЈН НАСТАВА?

Графикон 18

2019/2020

НАЈЧЕСТВО ОД КОЈ УРЕД СЛЕДИШ
ОНЛАЈН НАСТАВА?

Графикон 19

Сепак, мора да се напомене дека не постоеше координиран пристап во начинот на доделување на техничка опрема (компјутери) за учениците кои не можеа да си дозволат. Ваква опрема беше набавувана од страна на неколку општини како и поединечни донации од општествено одговорни компании.

Има ученици кои доаѓаат во училиште за да го учат материјалот, бидејќи немаат пристап до интернет
- наставничка, 45 години

СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ОНЛАЈН ЧАСОВИТЕ НЕ БИЛО ДО КРАЈ БЕЗБЕДНО

Сигурноста на далечинската настава сè уште останува отворено прашање. Имено, кај 20% од учениците се има случувано лица кои не се дел од класовите да се вклучат и да бидат дел од други часови, додека 22% од учениците исто така се чувствуваат небезбедни за време на далечинската настава и часовите.

ЗА ВРЕМЕ НА ОНЛАЈН ЧАСОВИТЕ, ДАЛИ
СЕ ИМА СЛУЧЕНО УЧЕНИК КОЈ НЕ Е ДЕЛ
ОД ТВОЈОТ КЛАС ДА ПРИСУСТВУВА НА
ЧАСОТ?

Графикон 20

ДАЛИ СЕ ЧУВСТВУВАШ БЕЗБЕДЕН/А ЗА
ВРЕМЕ НА ОНЛАЈН ПРЕДАВАЊАТА?

Графикон 21

ДАЛИ СИ БИЛ ЖРТВА ИЛИ СВЕДОК НА ЗЛОУПОТРЕБА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ ЗА ВРЕМЕ НА ДАЛЕЧИНСКАТА НАСТАВА?

Графикон 22

Иако најголемиот број на ученици не биле жртви или сведоци (95%), сепак постојат и случаи на онлајн злоупотреба за време на наставата.

Злоупотребата била во насока на сликање без дозвола при одговарање со камера, исклучување на наставници, правење скрин и препраќање слики, но и фотографирање на соученици за време на часот по спорт.

“

Не сум сигурен, но кога се вклучуваат камерите, од другата страна некои можат да фотографират и потоа да нè исмејуваат во свои приватни групи. Професорите често не бараат камери, но сепак може да се злоупотреби.

– ученик, II година

”

Ваквите примери, но и последните случувања во јавноста со злоупотреба во рамки на далечинската настава, ја наметнуваат дилемата за тоа колку учениците се свесни за последиците од јавна злоупотреба на лични податоци и злоупотреба на личноста.

ДЕЛ 3

УЛОГАТА НА
ИНСТИТУЦИИТЕ, МОН И
СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА ВО
РЕАЛИЗИРАЊЕ НА
ДАЛЕЧНСКОТО УЧЕЊЕ

ПОДОБРЕНА Е КООРДИНАЦИЈАТА, НО ЕВАЛУАЦИЈАТА СЕ УШТЕ Е СЛАБА СТРАНА ВО СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА

НАСТАВАТА НА ДАЛЕЧИНА СЕ СПРОВЕДУВА СПОРЕД ДЕФИНИРАН РАСПОРЕД
НА ЧАСОВИ КОЈ СТРОГО СЕ ПОЧИТУВА

”

Претходната година, пролетта беше навистина неорганизирано, но сега сме организирани и целосно се почитува распоредот.

- наставник, 59 години.

“

Сите наставници опфатени со длабинските интервјуа нагласија дека во оваа учебна година, за разлика од минатата, имаат годишен распоред кој строго се почитува, како од страна на наставниците, така и од страна на учениците.

Распоредот е достапен за наставниците и учениците и се запознаени со истиот. Во неколку училишта, распоредите се објавувани на веб-страниците на училиштата и социјални мрежи.

НЕ СЕ ЗАБЕЛЕЖУВА УНИФИЦИРАНост ВО ПРИСТАПОТ НА ПЛАНИРАЊЕ И СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЧАСОТ

”

Наставниците користат различна методологија и секој наставник е креатор на свој час. Се следат одредени унифицирани насоки, да се внимава на времето за час, да не се закажуваат дополнителни часови беспотребно, да не се менува распоредот.

- Наставничка, Скопје.

“

Унифицираноста во пристапот за спроведување на наставата главно се засновал на следење на насоките од Министерството за образование и наука, како и на начинот за спроведување настава преку платформата Микрософт Тимс и Националната платформа.

Покрај овие генерални насоки, наставниците индивидуално го планирале и спроведувале часот, согласно сопствените познавања и можности.

Во некои училишта, се забележуваат практики наставниците кои припаѓаат во ист стручен актив меѓусебно да се консултираат и координираат при планирањето на наставата по одредени наставни содржини.

ПОДОБРЕНА, НО СЕ УШТЕ НЕДОВОЛНО СУШТИНСКА КООРДИНАЦИЈА И КОМУНИКАЦИЈА

Иако за разлика од второто полугодие од минатата учебна година, во изминатото полугодие комуникацијата и координацијата помеѓу раководството на училиштата и наставниците е подобрена, сепак сè уште истата не е на највисоко ниво.

Комуникацијата околу наставата на далечина во најголем дел била еднонасочна, со испраќање известувања и насоки од страна на директорот кон наставниот кадар, и тоа најчесто насоки кои биле зададени од страна на МОН. Во најголем број од училиштата комуникацијата се одвивала преку достапните алатки за брза комуникација, како што се Фејсбук групи, Месинџер, е-пошта или Вибер.

Директорот доколку има потреба не информира, а потоа класните раководители ги информираат децата. Најчесто за одржување и неодржување на часови.
– наставничка, 46 години.

Мислам дека е потребна поголема координација, за тоа со кои проблеми се соочуваме, кој од учениците се вклучува, која е причината, какви услови имаат тие итн.
– наставник, 35 години.

Координативни средби најчесто се одржувале само по потреба или кога задолжително мораат да се спроведат наставнички совети, преку платформата Микрософт Тимс. Динамиката на состаноците е различна во секое од училиштата, а во зависност од потребите и случувањата во полугодие.

Посуштинска и редовна координација е забележана само во мал број од училиштата каде што имало редовни состаноци за координација помеѓу директорот и наставниот кадар.

РЕАЛИЗАЦИЈА БЕЗ ЕВАЛУАЦИЈА

Од спроведените длабински интервјуа, во речиси ниту едно училиште во периодот на спроведување на наставата на далечина, не била спроведена планска и суштинска евалуација. Наставниците главно ги евалуирале состојбите за време на наставничките совети, а некаде дури и преку одржување на онлајн родителски состаноци. Некои од наставниците напоменуваат дека ваков вид на евалуација обично следува пред или по почетокот на второто полугодие од учебната година.

Во некои училишта, како практика за следење на процесот на настава биле посетите од страна на директорот за време на часовите. Само во едно училиште во Скопје биле спроведувани периодични анкети за наставниците, спроведувани од педагошката служба поврзани со наставата на далечина.

Како позитивен пример може да се издвои училиште од југоисточниот регион каде што било спроведено истражување на учениците од нивното училиште за проблемите и потешкотии при онлајн наставата.

БЕЗ ЕВАЛУАЦИЈА И ФИДБЕК НЕМА НАПРЕДОК

Евалуацијата во рамки на часовите, тримесечјата и наставните години сè уште е на ниско ниво. Дури на 30% од учениците никој не побарал мислење, а најголем дел (47%) од евалуацијата во наставата отпаѓа на усна евалуација која е добредојдена, но има свои лимити и не може структурирано да се обработи. Структурирана евалуација била спроведена само во 23% од случаите.

ДАЛИ И КАКО НАСТАВНИЦИТЕ ИЛИ УЧИЛИШТЕТО ИМААТ ПОБАРАНО

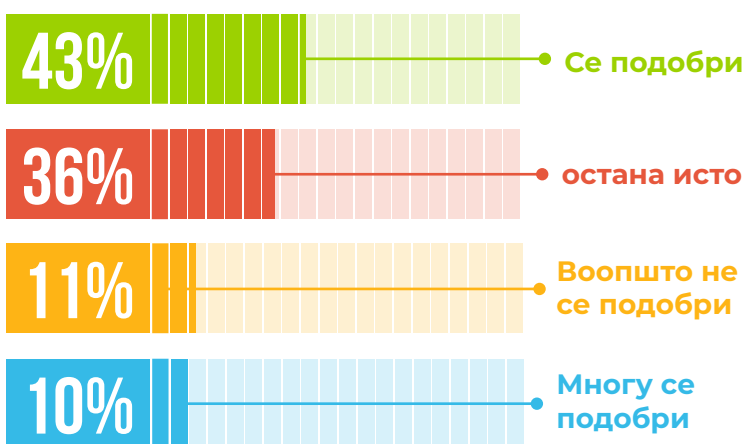
ТВОЕ МИСЛЕЊЕ ЗА ТОА КАКО СЕ РЕАЛИЗИРА НАСТАВАТА? Графикон 23

НЕРЕАЛНОТО ОЦЕНУВАЊЕ (ПОВТОРНО) КАКО ГОЛЕМ ПРЕДИЗВИК

За разлика од минатата година, оваа година наставниците имаат добиено појасни насоки за оценување на учениците. Сепак голем дел од учениците (47%) сметаат дека оценувањето или останало исто или воопшто не се подобрило.

ДАЛИ ОЦЕНУВАЊЕ ВО ПРВОТО ПОЛУГОДИЕ Е ПОДОБРЕНО ВО ОДНОС НА КРАЈОТ НА МИНАТАТА ГОДИНА?

Графикон 24

“Цел тој процес за насоки за евалуација беше некако како во трка и се одвиваше паралелно со наставата.
- наставник, 59 години”

“

Цел тој процес за насоки за евалуација беше некако како во трка и се одвиваше паралелно со наставата.
- наставник, 59 години.

”

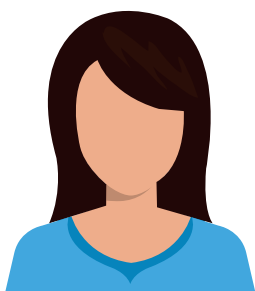

Според наодите од длабинските интервјуа, генерално, во училиштата се користи истиот систем за оценување на знаењето, како и во редовната настава, прилагоден на моделот за далечинско учење. Министерството за образование и наука и Бирото за развој на образованието на училиштата им доставиле насоки за спроведување на оценување на знаењето на учениците, како на пример дека е важно да се користи индивидуален пристап на оценување (дигитална Блумова таксономија), каде секое прашање има своја тежина и методологија.

Наставниците нагласија дека на почетокот немале никакви насоки и биле оставени сами да размислуваат за начините на евалуација и дека дури на крајот од октомври добиле насоки за оценување од МОН.

Во голема мера, наставниците сами ги прилагодувале методите на оценување. Речиси во сите училишта опфатени со истажувањето, наставниците при оценување ги намалиле критериумите со цел да им овозможат на учениците да покажат подобри резултати, а им овозможиле на учениците и да реализираат дополнителни активности за дополнителни поени.

Како методи за оценување на знаењето најчесто се користеле индивидуално испрашување, комбинација од усна и писмена проверка, интеракција и активност на часовите, спроведени проекти и задачи, спроведени домашни задачи како и онлајн тестови. При оценувањето користеле дигитални алатки за спроведување на електронски тестови и останати алатки со кои го модернизирала старомодното фактографско учење. Сепак, постојат примери од некои училишта каде што наставниците ги повикувале ученици и во живо за да можат да стават оценка. Во овој дел како најголем проблем се јавува препишувањето и неможноста на наставниците докрај да ги следат учениците.

”

Претежно се користат туѓи и копирани работи и оценувањето во голема мера е нереално, а ова посебно важи за поголемите одделенија.

- наставничка, 35 години.

“

ДЕЛ 4

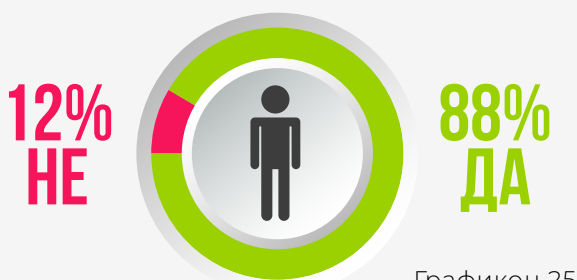
УЧЕНИЧКО УЧЕСТВО И
ВОНУЧИЛИШНИ АКТИВНОСТИ
ВО УСЛОВИ НА ДАЛЕЧИНСКО
УЧЕЊЕ

ВО КОЛКАВА МЕРА МОДЕЛОТ НА ДАЛЕЧИНСКО УЧЕЊЕ ВЛИЈАЕШЕ НА ДЕМОКРАТСКИТЕ ВРЕДНОСТИ ПОВРЗАНИ СО УЧЕНИЧКОТО УЧЕСТВО?

Во речиси сите училишта, согласно одговорите на 88% од испитаните ученици, во новата учебна 2020/21 година бил избран претседател на класот. Овој податок е потврден и од наставниците опфатени со истражувањето, кои се класни раководители, каде што 98% од нив наведоа дека во нивните класови бил избран претседател на класот.

УЧЕНИЦИ

ДАЛИ ВО ВАШИОТ КЛАС/ОДДЕЛЕНИЕ СЕ ИЗБРА ПРЕТСЕДАТЕЛ ВО НОВАТА УЧЕБНА ГОДИНА?

НАСТАВНИЦИ

ДАЛИ ВАШИОТ КЛАС ИЗБРА ПРЕТСЕДАТЕЛ ВО ОВА ПОЛУГОДИЕ?

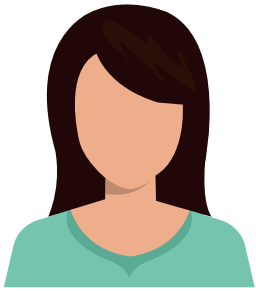
Во најголем дел од училиштата учениците директно учествувале во изборот на претседателот на класот преку јавно или тајно гласање, и тоа 75%. Сепак, високи 24% од ученици посочија дека наставникот на некој начин бил инволвиран, што го отсликува сè уште нискиот демократски капацитет. 1% од учениците одговорија со „друго“ во кој спаѓаат одговори како: Заеднички се договоривме, но без гласање; останаа исти од претходната година; професорката праша кој сака да биде и ние се јавивме, а таа праша дали ние ќе се согласиме со тоа; со влечење бројчиња; ние дадовме предлог за деца и тие прифатија.

НА КОЈ НАЧИН СЕ ИЗБРА ПРЕТСЕДАТЕЛ НА КЛАСОТ?

“ Во паралелката каде што јас сум класен раководител, претседателот на паралелка беше избран на предлог од учениците. Имаше двајца ученици кои беа предложени и учениците гласаа за својот избор. Гласањето беше јавно со кревање рака на Микрософт Тимс, -Наставничка, 36”

”

Оваа година имавме гласање во 3 круга. Првиот круг ни беше општо за кого би гласале, па во вториот круг избраните пратија програма за тоа што би направиле како претставник на класот, и на самиот крај имавме потесен круг на претставници за кои гласаше целиот клас.

-наставничка, 46 години.

“

Наставниците опфатени со длабинското интервју исто така напоменаа дека и оваа година, како и претходните, биле избрани претседатели на часовите, на еден од првите часови од новата учебна година. Во речиси сите училишта, претседателите на класовите биле избрани по пат на номинација и гласање од страна на учениците од класот.

Во однос на учеството на учениците во консултативни процеси во врска со училишниот живот спроведени од училишните служби, искуствата и мислењата на учениците се поделени, 50% од учениците опфатени со истражувањето навеле дека не биле консултирани, додека 50% од нив, биле на некој начин консултирани од службите.

ДАЛИ ВО ИЗМИНАТОТО ПОЛУГОДИЕ БЕВТЕ КОНСУЛТИРАНИ ОД СТРАНА НА УЧИЛИШНИТЕ СЛУЖБИ?

Графикон 28

Според наставниците опфатени со длабинските интервјуа, во оние училишта во кои постои Училишна заедница биле избрани членови и раководство на истата. Но, во дел од училиштата има многу ниско ниво на ученичко учество и по избирање на претседатели на класовите нема некои активности

“

Нема ученичка заедница бидејќи нема наставници кои се ангажирани да го фасилитираат тоа. Паѓа во вода сè што овие деца прават, бидејќи се обесхрабрени бидејќи имаат гласови и иницијативи но никој не ги слуша.

- наставничка од југозападниот регион, 46 години.

”

НЕЗАПОЗНАЕНОСТА НА УЧЕНИЦИТЕ Е ГЛАВНА ОДЛИКА ЗА УЧЕНИЧКОТО ОРГАНИЗИРАЊЕ

Во однос на задоволството на учениците од активноста на обликот на ученичко организирање и учество во нивното училиште, може да се забележи дека најголемиот дел од учениците (40%) не можат да го оценат истата, бидејќи не се запознаени.

КАКО БИ ЈА ОЦЕНИЛЕ АКТИВНОСТА НА УЧЕНИЧКАТА ЗАЕДНИЦА ВО ОВАА УЧЕБНА ГОДИНА?

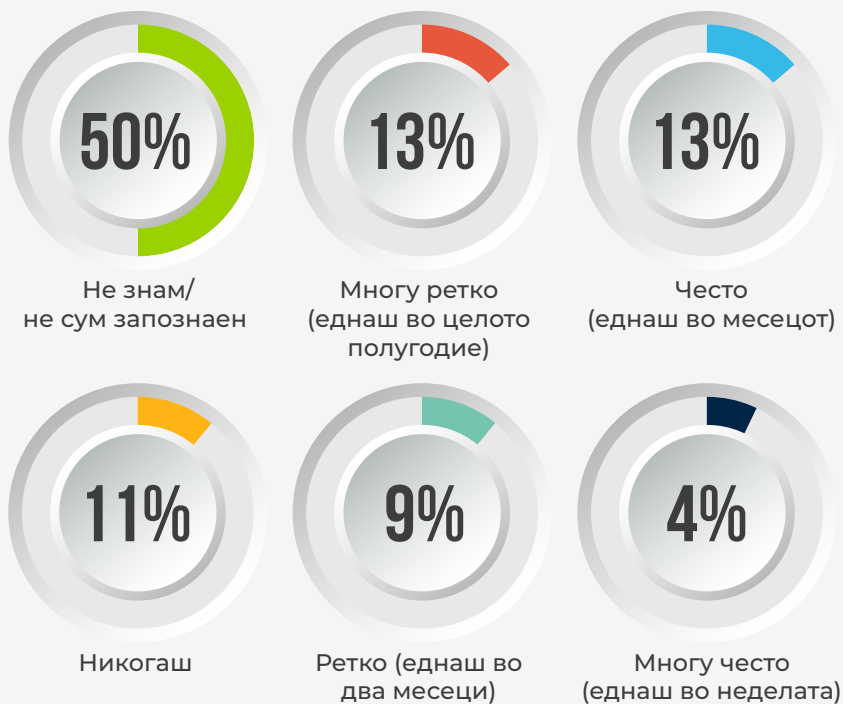
Графикон 30

Кога станува збор за редовноста во однос на одржувањето на состаноци на ученичките облици на организирање и учество, најголем дел од учениците опфатени со истражувањето (50%) воопшто не се запознаени со ова прашање. Од учениците кои се запознаени, поголемиот дел (22%) наведоа дека состаноците се организираат ретко, односно еднаш во два месеци (9%) или многу ретко, еднаш во целото полугодие (13%). Само 17% од учениците наведоа дека состаноци се организираат еднаш месечно (13%) или еднаш неделно (4%).

КОЛКУ ЧЕСТО СЕ ОРГАНИЗИРАА СОСТАНОЦИ НА УЧЕНИЧКАТА ЗАЕДНИЦА/МЛАДИНСКИ АКТИВ ВО ОВАА УЧЕБНА ГОДИНА?

Графикон 31

Оние наставници кои се запознаени со работата на Ученичката заедница во нивното училиште, при спроведувањето на длабинските интервјуа, напоменаа дека истата не била многу активна во изминатото полугодие, освен за време на средношколските протести.

“Освен можеби околу протестот на учениците од IV година, мислам дека младинската организација немаше никакви други активности, барем колку што имам јас информации.”
-Наставничка, 35.

“Активност од самите ученици е многу тешко да се случи, има огромна незаинтересираност и важно им е само да пројдат со позитивни оценки. Пројавени активности од професорите за дополнителен поен се атрактивни за нив и само така се стимулира нивното ученичко учество.”
- Наставник, 43 години.

Останатите наставници не беа запознаени со тоа колку Ученичката заедница во нивното училиште е активна.

ПОТТИКНУВАЊЕ И ОХРАБРУВАЊЕТО ВО УСЛОВИ НА ДАЛЕЧИНСКО УЧЕЊЕ Е НЕДОВОЛНО

Бидејќи во голема мера активноста на телата кои ги претставуваат учениците во средните училишта зависи и од вклученоста на одговорниот наставник, учениците опфатени со истражувањето имаа можност да оценат колку наставникот поттикнувал активност на ученичкиот облик на организирање и учество.

ВО КОЛКАВА МЕРА УЧИЛИШНИТЕ СЛУЖБИ И НАСТАВНИКОТ ОДГОВОРЕН ЗА УЧЕНИЧКАТА ЗАЕДНИЦА ГИ ПОТТИКНУВААТ ЧЛЕНОВИТЕ НА УЧЕНИЧКАТА ЗАЕДНИЦА? Графикон 32

Најголемиот дел од учениците (36%) дадоа просечна оценка на ова прашање, односно дека наставникот доволно ги поттикнувал членовите на телото.

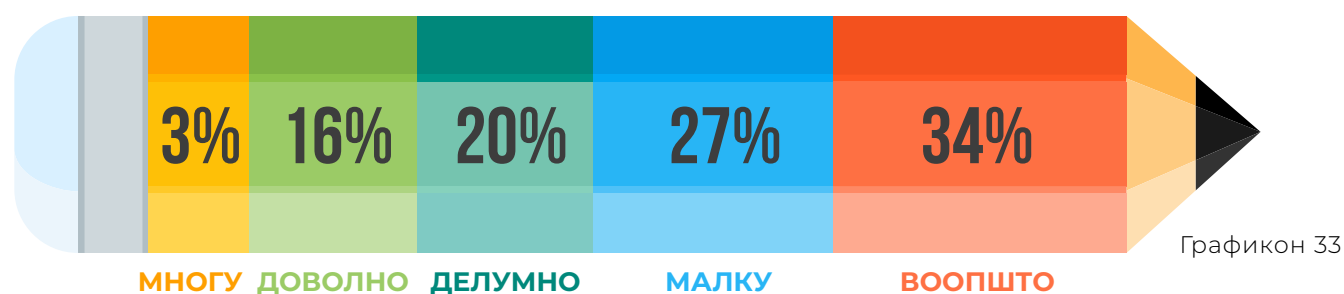
КОЛКУ ВОННАСТАВНИТЕ АКТИВНОСТИ БЕА ДЕЛ ОД УЧИЛИШНИОТ ЖИВОТ ПРИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА НАСТАВА НА ДАЛЕЧИНА?

Со воведување на моделот на далечинско учење, отежнато е и спроведувањето на воннаставни активности за учениците.

Истражувањето покажува дека 61% од учениците немале многу можности за учество во воннаставни активности, или поточно 34% се изјасниле дека немале воопшто а 27% дека имале малку.

Од друга страна, само 19% од учениците имале можност да учествуваат во ваков вид на активности, каде што 16% од учениците имале доволно, а 3% многу можности за учество. Останатите 20% од учениците навеле дека делумно имале можност за учество во воннаставни активности.

КОЛКУ УЧИЛИШНИТЕ СЛУЖБИ КРЕИРАА МОЖНОСТИ ЗА УЧЕНИЦИТЕ ДА УЧЕСТВУВААТ ВО ВОННАСТАВНИ АКТИВНОСТИ?

Графикон 33

За да се увидат причините за ниското учество на учениците во воннаставни активности, испитавме колку училишните служби креирале можности за учество во активности за учениците, како и колкаво било нивото на самоиницијативност на учениците за сами да креираат можности за учество во воннаставни активности.

Најголемиот дел од учениците опфатени со истражувањето (66%) навеле дека училишните служби не креирале можности за учениците, каде што 35% навеле дека службите воопшто не креирале вакви можности, додека 31% навеле дека службите креирале малку можности за учениците.

Само 16% од учениците се задоволни од тоа колку службите креирале можности за нив, каде што 13% сметаат дека биле креирани доволно можности, а 3% дека имало многу можности за учениците.

Останатите 18% од испитаните ученици сметаат дека само делумно биле креирани можности за учество во воннаставни активности од страна на училишните служби.

Како причина за малкуте можности за учество во воннаставни активности може да се смета и нискиот степен на иницијативност кај учениците сами да креираат можности за учество.

Истражувањето за иницијативноста на учениците покажува дека учениците недоволно креирале можности (57%), односно 33% од испитаниците наведоа дека учениците воопшто не креирале можности за учество, додека 24% сметаат дека биле креирани малку можности за учество во активности.

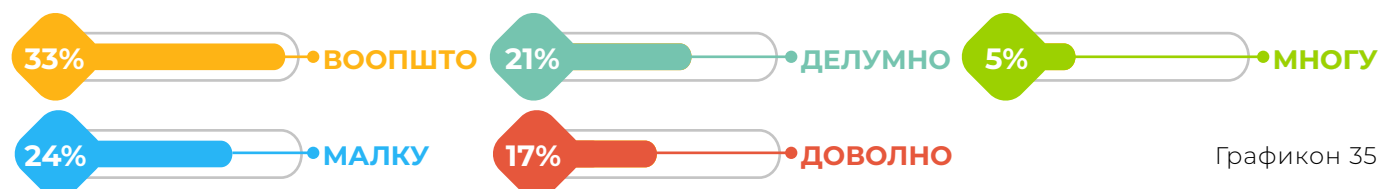
КОЛКУ ОВАА ГОДИНА УЧЕНИЦИТЕ ИМАА МОЖНОСТ ДА УЧЕСТВУВААТ ВО ВОННАСТАВНИ АКТИВНОСТИ?

Графикон 34

Од друга страна, само 19% од испитаниците се задоволни од тоа колку учениците креирале можности за учество во воннаставни активности, каде 17% од нив сметаат дека учениците креирале доволно можности, а само 5% наведоа дека учениците креирале многу можности за учество во воннаставни активности. Делумно можности за учество биле креирани според 21% од учениците опфатени со истражувањето.

КОЛКУ САМИТЕ УЧЕНИЦИ КРЕИРАА МОЖНОСТИ ЗА УЧЕСТВО ВО ВОННАСТАВНИ АКТИВНОСТИ?

Графикон 35

ДЕЛ 5

ПРЕПОРАКИ ЗА
УНАПРЕДУВАЊЕ НА
ДАЛЕЧИНСКАТА НАСТАВА,
НО И ЗА ДИГИТАЛИЗАЦИЈА
НА РЕДОВНИОТ ОБРАЗОВЕН
ПРОЦЕС

ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ДАЛЕЧНСКОТО УЧЕЊЕ

1

Воведување задолжителна евалуација на наставата во сите училишта на ниво на цела територија.

2

Спроведување обука за спречување на интернет насилство за наставниот кадар.

3

Формирање работни групи од наставници по специфични предмети кои ќе придонесат за поквалитетно адаптирање на програмите за далечинско учење.

4

Обезбедување субвенции (финансиски средства) за наставници за набавка на техничка опрема за изведување на настава на далечина

5

Субвенционирање за купување на преносни компјутери, за наставници и ученици, со цел да се задоволат техничките потреби за спроведување на ваков вид настава.

6

Техничко и содржинско оспособување на Националната платформа за далечинско учење во насока на целосна функционалност

7

Обучување на наставниците за интерактивно спроведување настава, вклучително и користење неформални алатки и методи.

ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА НАСТАВАТА ВО РЕДОВЕН ТЕК

1

Воведување на дигиталните алатки во методологијата за работа на наставниците од средните училишта.

2

Инкорпорирање на дигиталните алатки во наставните програми во средните училишта.

3

Дигитализација на административните процедури кои ги спроведуваат наставниците во својата работа.

4

Унапредување на информираноста и вештините на наставниците и на учениците за користење на дигитални алатки како дополнување на редовната настава.

5

Овозможување услови за користење на дигитални алатки во настава во секое училиште, во насока на пристап до интернет и електронски уреди за наставниците и учениците.

6

Воведување задолжителна обука за дигитални вештини за секој нововработен наставник во училиште.

ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА УЧЕНИЧКОТО УЧЕСТВО

1

Спроведување обуки за демократско учество за задолжените наставници за Ученичките заедници кои потоа ќе ги дисеминираат до сите класни раководители во своите училишта.

2

Мониторирање на процесот на избор на претседатели на класови од страна на училишната администрација.

3

Итно носење на нов Закон за средно образование каде што се гарантира ученичкото учество и организирање во средните училишта.

